Maastricht in Beeld

Het Gouvernement Buiten

52.1

november 2023

Het Gouvernement Provinciehuis Limburg Deel 1: Buiten

Provinciehuis Limburg is de officiële naam, Limburgers spreken van Het Gouvernement. De Commissaris van de Koning wordt hier Gouverneur genoemd. De benamingen stammen uit de periode van militaire gouverneurs van Maastricht.

Sinds 1986 is in deze gebouwen het bestuur en de administratie van de provincie Limburg gevestigd. Voorheen zat het in het Oud Gouvernement in de Bouillonstraat.

Het complex is ontworpen door architecten Gerard en Boudewijn Snelder en het ligt aan de Maas in het zuidoosten van de stad. Het administratieve deel ligt op de oever, het bestuursdeel op het voormalige Sint-Pieterseiland. De Maasarm daartussen heet Papenwater. Op het eiland lag ooit bastion Randwyck, een deel van de Maastrichtse vestingwerken.

De architectuur valt op. 18 bouwblokken, haaks op elkaar, sterk verschillend van hoogte, puntdaken, in- en uitspringend metselwerk. De bouwstijl is geïnspireerd op de Maaslandse renaissance.

Deel 2 gaat over Binnen.

Adres: Limburglaan 10
Wikipedia: wikipedia.org/wiki/Gouvernement_(Limburg)

In 1986 was het complex klaar, ingeklemd tussen Maas en Limburglaan. We zien hier een luchtfoto (genomen van een display in het gebouw). Het lijkt wel een maquette, zo kaal en leeg. Er is nog geen aanplant, al zou die er kort daarna komen. Heel duidelijk is te zien dat het gebouw uit geschakelde blokken bestaat. Rechts, in het ronde gebouw, zijn de Feestzaal op de begane grond en de Statenzaal op de eerste verdieping. In de drie gebouwen helemaal onderaan zitten verschillende ondersteunende diensten. Daar is ook de kamer van de Gouverneur. In deel 51·2 gaan we naar binnen, in dit deel verkennen we eerst de buitenkant en de omgeving.

Maaslandse renaissance is een 17de eeuwse bouwstijl die in het Maasland rond Luik en in de Limburgen (B en NL) ontstaan is.

Kenmerken zijn speklagen (horizontale banen in verschillende steensoorten: baksteen, mergel, hardsteen), hardstenen raamomlijstingen, waterlijsten (horizontale banen uitspringende steen), hoogopgaande daken, uitspringende daklijsten onder de dakrand. Hier zijn het uitwendige betonconstructies opgevuld met baksteen en hoge daken. Men spreekt dan van pseudo- of neo Maaslandse stijl.

Andere voorbeelden in Maastricht zijn het Conservatorium, Hotel Maastricht, het politiebureau, de gevel van de Bijenkorf Achter het Vleeshuis. Al zijn daar de kenmerken nog duidelijker te zien.

Op 20 december 2021 werd er korte tijd een prachtige lichtshow geprojecteerd op de muur van het Statengebouw net over de brug. 'Wij zijn Limburg' en 'Gelukkig 2022'. Een nieuwjaarswens. Maar aan het water zorgen zon en nevel soms ook voor een bijzonder lichtspel dat misschien wel mooier is omdat het niet is bedacht. De verrassing is er alleen voor wie er op dat moment toevallig is.

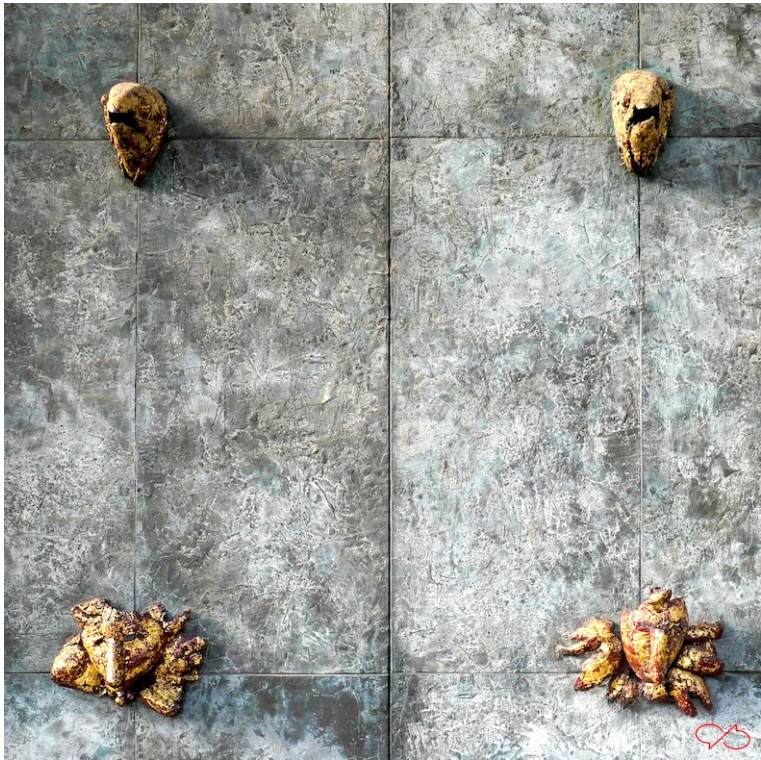

Kunstwerk: De Limburger. Frans Duckers (08-06-1953, Maastricht) maakte het beeld in 1986 in opdracht van de Juniorkamer Land van Herle. Het staat op het terras aan de achterzijde van het Gouvernement in Maastricht. Hij maakte ook nog zo'n vijftig bronzen replica's, 20 cm hoog en op een marmeren voetje.

“Ik heb een typering van het Limburgse willen geven, zoals dat ook omschreven is door bijvoorbeeld Frans van Oldenburg Ermke”, zegt Duckers. ”De combinatie van ernst en luim, het aanpassingsvermogen, en ook het *savoir vivre* van de Limburger zijn zulke kenmerken. De Limburger heeft ook gevoel voor decorum en stijl, daarom staat mijn Limburger er een beetje sjiek bij.” Het gezicht van De Limburger is geabstraheerd, om het geen individueel portret te laten zijn. Maar dat betekent ook dat deze Limburger geen ogen én geen mond heeft! In zijn hand houdt hij zijn tweede gezicht, zijn andere ik, zijn masker.

Gouverneur Kremers typeerde het beeld als ”volop een Limburger, maar het lijkt niet op een Limburger. Deze is van brons, de echte niet. Deze voelt koud aan, de echte is warmbloedig. Deze is statisch, de echte dynamisch en vooral: deze Limburger is verankerd, de echte beweeglijk en mobiel.” Al die aspecten van 'de echte Limburger' heeft Duckers in dit beeld gevat.
(Uit: https://stichtingkunstcollectie.nl/kunstenaar/578)

Links: bronzen deuren van de Stateningang gemaakt door Han van Wetering (1948 Maastricht). Vissenkoppen en maskers als verwijzing naar theater.

In de beeldentuin op het eiland staan werken van Piet Killaars (Tegelen 1922 – Maastricht 2015). Het linker heet Beweging in de ruimte (1989) en het rechter De vijf verticale elementen (1971). Zijn werken worden figuratieve geometrie genoemd. Het linker symboliseert erg mooi de stroom van de Maas.

Op deze foto is te zien hoe na een kleine veertig jaar de begroeiing is opgeschoten. Het landschap maakt een volwassen en parkachtige indruk. Het is voorjaar, de narcissen zijn net uitgebloeid, maar fruitbomen en andere bloesemende bomen staan volop te pronken.

Op de voorgrond twee bouwsels van mergelblokken. Men denkt al snel dat dit resten zijn van het 18de eeuwse bastion Randwyck, maar het zijn resultaten van Marsna 87, een symposium over beeldhouwkunst in mergel, gehouden in de Agneskerk te Bunde, in nauwe samenwerking met de Jan van Eyck Academie in Maastricht en deelname van een twaalftal beeldhouwers, afkomstig uit Nederland, België, Groot-Brittannië, Duitsland en Griekenland. Dit kunstwerk werd in 1987 aangekocht en hier geplaatst.

Op 13 en 14 september 1944 werd Maastricht na een bezetting van vier jaar, vier maanden en vier dagen bevrijd door de Geallieerden, door de *30th infantry division* Old Hickory. De soldaten waren de stad van de oostkant genaderd en op deze plaats staken de ze de Maas over. Dat moment is verbeeld in dit stoere monument, gemaakt door Appie Drielsma en onthuld in 1994. Het staat bekend als het Old Hickorymonument.

Maastricht in Beeld kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht. De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele:
https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom 13.0.1
Opmaak: Apple Pages 13.2
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele